

Zoriana Łastowecka

Lwowska Narodowa Akademia Muzyczna im. Mykoły Łysenki, Ukraina

РЕЛЯЦІЯ КОМПОЗИТОРА І МУЗИКОЗНАВЦЯ У ДИДАКТИЧНІЙ ТВОРЧОСТІ МИКОЛИ ЛАСТОВЕЦЬКОГО

Діяльність сучасного українського композитора, педагога, музикознавця і музично-громадського діяча Миколи Ластовецького¹ демонструє тісний взаємозв'язок усіх граней його професійних компетентностей. Метою статті є аналіз композиторського і музикознавчого доробку мистця з позиції його дидактичної спрямованості. Крім того, науковий фокус розвідки зосереджений навколо реляції² амплуа композитора і музикознавця, відповідно до соціокультурних запитів глокалізованого простору сьогодення.

Формування дидактичних настанов М. Ластовецького у ранній період його творчості, який минув на Поділлі³ – в Дунаївцях та Хмельницькому, відбувалося під впливом тісного спілкування з найближчими родичами по

¹ М. Ластовецький – доцент (з 2000 р.), викладач-методист Дрогобицького музичного фахового коледжу імені В. Барвінського, директор Дрогобицького державного музичного училища імені В. Барвінського (1984–2015 рр.), член Спілки театральних діячів України (з 1988 р.), Національної Спілки композиторів України (з 1996 року), Наукового Товариства Шевченка (з 2007 р.), голова науково-культурологічного товариства імені В. Барвінського (1998–2015 рр.), заслужений діяч мистецтв України (1996 р.), лауреат Міжнародної літературно-мистецької премії ім. С. Гулака-Артемовського (2014 р.), мистецької премії імені Юрія Дрогобича (2022 р.), премії імені Станіслава Людкевича (2022 р.), премії імені Віктора Косенка (2023 р.). Нагороджений Почесною відзнакою Міністра культури і мистецтв України „За досягнення у розвитку культури і мистецтв” (2002 р.), Медаллю „Незалежність України” в номінації IX Міжнародного Академічного рейтингу „Золота фортуна” (2003 р.), Почесною відзнакою міського Голови „За заслуги перед містом Дрогобичем” (2010 р.).

Закінчив теоретичний відділ Хмельницького музичного училища (1967–1970 рр.), клас В. Цибульника (композиція), В. Струка (сольфеджіо), Н. Рязанської (фортепіано), Львівську державну консерваторію імені М. Лисенка (1971–1976 рр.), клас композиції Р. Сімовича. Крім музичних студій, навчався в Хмельницькому технологічному і Львівському політехнічному інститутах. У 1996–2000 рр. був художнім керівником і диригентом камерного оркестру „Credo”.

² Слово „реляція” в перекладі з латинської мови (*relatio*) означає „донесення”, в перекладі з англійської мови (*relation*) означає „зв'язок, відношення”.

³ М. Ластовецький народився у 1947 р. у місті Дунаївці Хмельницької області у сім'ї медиків: матір Ніна Магера (1925–2001 рр.) понад 40 років працювала фармацевтом в аптеці, а батько Адам Ластовецький (1925–1993 рр.) був фельдшером.

материнській лінії: її рідним братом, відомим українським письменником, педагогом, членом Національної Співки письменників України – Миколою Магєрою (1922–2008 рр.) та рідною сестрою матері – заслуженою вчителькою України – Валентиною Магєрою (*1943 р.), з музикантами Валентином та Галиною Баранецькими.

Після завершення студій у 1976 р. на композиторському факультеті Львівської державної консерваторії⁴, М. Ластовецький свою професійну діяльність пов'язав із Дрогобичем – містом, яке з кінця XI ст. стало відомим завдяки солеварінню⁵, з 27 листопада 1939 р. до 21 травня 1959 р. було обласним центром Дрогобицької області, а після адміністративно-територіального поділу увійшло до складу Львівської області.

Дрогобич відомий не лише через традиції солеваріння та нафтопереробні підприємства, а й у зв'язку із діяльністю знакових постатей українського та зарубіжного мистецтва – українськими літераторами Іваном Франком (1856–1916 рр.), Василем Стефаником (1871–1936 рр.), польським письменником і художником єврейського походження – Бруно Шульцем [Bruno Schulz, 1892–1942 рр.] та ін. Саме звідси походить Юрій Котермак (псевдонім Юрій Дрогобич) [Jerzy Kotermak (Drohobycz, 1450–1494 рр.)] – видатний освітній діяч і астроном епохи Відродження, доктор філософії та медицини.

У зв'язку з тим, що в означеній розвідці творча діяльність М. Ластовецького та її дидактична складова розглядаються крізь призму соціокультурних запитів і потреб певного локального середовища, варто коротко проаналізувати специфіку музичного буття міста Дрогобича з метою увиразнення ключових засад спрямованості композиторсько-музикознавчого доробку мистця. У цьому контексті слід зазначити, що місто Котермака відзначається доволі розвиненою музичною інфраструктурою: тут функціонують дві музичні школи, музичний фаховий коледж імені В. Барвінського, дві кафедри мистецького спрямування⁶ на факультеті початкової освіти та мистецтва Дрогобицького педагогічного університету (ДДПУ) імені І. Франка, Міська філармонія, Львівський обласний академічний музично-драматичний театр імені Юрія Дрогобича, Заслужений Прикарпатський ансамбль пісні та танцю України „Верховина”. Крім того, концерти та розмаїті творчі заходи відбуваються у Костелі Святого Бартоломея, „Центрі душпастирства молоді” Самбірсько-Дрогобицької єпархії Української греко-католицької церкви, краєзнавчому музеї „Дрогобиччина”, Музеї Бруно Шульца, Міському народному домі імені І. Я. Франка, районному Народному домі, дев'яти бібліотеках

⁴ Нині – Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка.

⁵ У цьому контексті можна зазначити, що в Дрогобичі донині діє найстаріший у Європі солеварювальний завод.

⁶ Кафедра вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва і кафедра музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки.

та ін. У перелічених вище закладах та установах відбуваються різноманітні творчі акції, концерти, проекти, конкурси, фестивалі, форуми, конференції тощо. Фактично, у сьогоденні в них зосереджено культурно-мистецьке життя краю. За спостереженням Любові Кияновської, „Genius loci Дрогобича існує і це дуже духовно багате і інспіруюче місто. В чомусь воно і співзвучне Львову, в чомусь воно оригінальне. Співзвучне воно в тому, що за своєю традицією це багатонаціональне і багатокультурне місто...”⁷.

Випускник по композиції Віктора Цибульника у Хмельницькому державному музичному училищі⁸ (1967–1970 рр.) і професора Романа Сімовича (1901–1984 рр.) у Львівській консерваторії, М. Ластовецький продовжив справу своїх педагогів у галузі виховання творчої молоді з дотриманням етичних та естетично-художніх настанов, орієнтованих на національні педагогічні традиції та проєвропейський освітній вектор. У 1976 році мистець став викладачем музично-теоретичних дисциплін Дрогобицького державного музичного училища⁹, з 1979 р. – головою циклової комісії теорії музики. З 1977 р. по 2022 р. М. Ластовецький працював на музично-педагогічному факультеті Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка, з 2000 р. – на посаді доцента. Як педагог, мистець читає предмети музично-теоретичного і музично-історичного циклу, а саме: гармонію, теорію музики, поліфонію, аналіз музичних творів, інструментознавство, сольфеджіо, для студентів музично-педагогічного факультету ДДПУ імені І. Франка мистець викладав наступні дисципліни: аналіз музичних творів, сольфеджіо, музичний фольклор, історію світової музичної культури, історію української музичної культури, поліфонію.

На початку 1980-х років М. Ластовецький у музичному училищі вів факультативний курс з композиції, який відвідувало понад 20 студентів, серед яких – Богдан Сюта, Роман Стельмашук, Володимир Сивохіп, Роман Цись, Ірина Матійчин, Олег Зинич, Володимир Борков та ін. Показово, що деякі з них продовжили навчання на композиторському факультеті Львівської державної консерваторії (Роман Стельмашук – у класі М. Скорика, Богдан Сюта – у класі П. Гергелі, Роман Цись – у класі Л. Мазепи та ін.). У 2001 р. М. Ластовецький був делегатом II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти від Львівщини.

У контексті розвідки варто проаналізувати дидактичну творчість М. Ластовецького у двох модусах: як композитора і музикознавця. Його композиторський доробок, який характеризується жанрово-стильовим і структурно-композиційним розмаїттям, вміщує інструментальні, вокально-інструментальні, хорові композиції, твори для театру та ін. Фактично, левову частку музичних

⁷ Л. Мартинів, *Етапи професіоналізації музичного життя Дрогобиччини*, rozprawa doktorska, Львів 2019, s. 182.

⁸ Нині – Хмельницький фаховий музичний коледж імені В. І. Заремби.

⁹ Нині – Дрогобицький музичний фаховий коледж (ДМФК) імені В. Барвінського.

творів мистця можна розглядати під кутом дидактичної спрямованості. Зокрема, більшість симфонічних композицій мистець створив з розрахунку на виконавські сили студентського симфонічного оркестру Дрогобицького музичного училища¹⁰, який став їх першовиконавцем, під орудою диригентів Михайла Копилевича, Степана Кисилевича, Миколи Михаця, Петра Мартиніва, Сергія Фендака. У переліку цих композицій – „Сюїта для струнного оркестру” (1980 р.), увертюра „Бойківська” (1994–1995 рр.), написана до 50-ти річчя від дня заснування Дрогобицького музичного училища та присвоєння йому імені Василя Барвінського, „Лірична поема” (1995 р.), симфоніета „Пам’яті героїв Крут” (1996 р.), „Елегія Василю Барвінському” для струнних, тромбонів і литавр (1998 р.), прем’єра якої відбулась у музичному училищі на Урочистій академії з нагоди святкування 110-ї річниці від дня народження В. Барвінського, „Memento” (2001 р.), „Три п’єси” (2002 р.), „Варіації” (2002 р.), „Sinfonia rustica” (2003 р.), симфонічний прелюд „Пісня про Кармалюка” (2003 р.) тощо.

З дидактичних міркувань М. Ластовецький написав значну частину своїх хорових творів. Для мішаного хору ДМФК імені В. Барвінського під керуванням Богдана Бондзяка та хору відділів фортепіано, співу та теорії музики під орудою Заслуженого працівника культури України Марії Гірняк мистець написав наступні хорові твори: на слова Петра Перебийноса¹¹ (2002 р.), на слова Віктора Романюка¹² (2002 р.), два цикли на слова Лесі Українки („Мелодії смутку і надій”¹³ (2016 р.) і „*Contra spem spero!*”¹⁴ (2018 р.)), два цикли „Жниварських пісень”¹⁵ (2015 р.; 2019 р.), на вірші Івана Франка „Не забудь юних днів”¹⁶ (2017 р.) та українські народні пісні з його записів¹⁷ (2018 р.), на слова Максима Рильського

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ М. Ластовецький, *Чотири мішані хорові твори без супроводу на слова Петра Перебийноса*, Тернопіль 2002.

¹² М. Ластовецький, *Чоловічі хори без супроводу на слова Віктора Романюка*, Тернопіль 2002.

¹³ М. Ластовецький, *Мелодії смутку і надій (цикл п’єс для жіночого хору без супроводу на слова Лесі Українки): навчально-методичний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2016.

¹⁴ М. Ластовецький, *Contra spem spero! (жіночі хори без супроводу на слова Лесі Українки): навчальний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2018.

¹⁵ М. Ластовецький, „Жниварські пісні”. *Українські народні пісні в опрацюванні для мішаного хору без супроводу: навчально-методичний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2015; *Жниварські пісні. Зошит 2 (для жіночого хору без супроводу): навчально-методичний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2019.

¹⁶ М. Ластовецький, *Не забудь юних днів. Хори на вірші І. Франка: навчальний посібник*, red. Н. Синкевич, Дрогобич 2017.

¹⁷ М. Ластовецький, *Українські народні пісні для хору (із записів Івана Франка): навчальний посібник*, red. Н. Синкевич, Дрогобич 2018.

„Поетика”¹⁸ (2020 р.), вибрані хорові твори для різних виконавських складів з супроводом та без супроводу „Бог. Україна: слава Україні! – Героям слава! Народ”¹⁹ (2024 р.) та ін.

З розрахунку на дитячо-юнацький хор, М. Ластовецький написав збірник „Кожна квітка – пісня Україні”²⁰ (2022 р.), до якого входить омузикалений 21 вірш для дітей на слова Миколи Сингаївського, Максима Рильського, Лесі Пилип’юк і Марії Кабальок-Тисянської. Означене видання можна розглядати у ракурсі вагомого внеску у сучасне репертуарне забезпечення хорової музики для дітей, створеної з врахуванням особливостей сприйняття, психологічних властивостей та специфіки голосового апарату юних хористів, який у цей період проходить період формування.

П’ять зошитів „Фортепіанних п’єс для дітей та юнацтва”²¹ М. Ластовецького (2007; 2015; 2016; 2018; 2019 рр.), які загалом вміщують 248 творів, користуються великою популярністю в педагогічній практиці. Вони були створені з дидактичним спрямуванням для виконавців з різним рівнем піаністичної підготовки.

Варто зауважити, що в „Раціональних ескізах (12 п’єсах в додекафонній техніці)”²² (2005 р.) композитор вперше (!) в українській фортепіанній музиці поєднав додекафонну техніку з бойківським фольклором. До новаторських творів належать „П’ятдесят поліфонічних п’єс-канонів на теми українських народних пісень”²³ (2018–2019 рр.), а також 37 „Легких фортепіанних

¹⁸ М. Ластовецький, *Поетика. Мішані хори без супроводу на слова Максима Рильського: навчальний посібник*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2020.

¹⁹ М. Ластовецький, *Бог. Україна: слава Україні! – Героям слава! Народ. Вибрані хорові твори для різних виконавських складів з супроводом та без супроводу. Нотне видання*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2024.

²⁰ М. Ластовецький, *Кожна квітка – пісня Україні. Твори для дитячого хору: навчальний посібник*, ред. Л. Ластовецька, М. Ластовецький, Дрогобич 2022.

²¹ М. Ластовецький, *Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва. Зошит 1. Навчальний посібник*, Львів 2007, 100 с.; *Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва (зошит 2). Навчальний посібник з навчальної дисципліни „Основний музичний інструмент (фортепіано)”*, ред. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2015; *Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва (зошит 3). Навчальний посібник з навчальної дисципліни „Основний музичний інструмент (фортепіано)”*, ред. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2016; *Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва (зошит 4). Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Профіль: фортепіано”*, ред. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2018; *Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва (зошит 5). Навчальний посібник*, ред. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2019.

²² М. Ластовецький, *Раціональні ескізи (12 п’єс в додекафонній техніці) [w:] Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва (зошит 4). Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Профіль: фортепіано”*, ред. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2018, s. 78–128.

²³ М. Ластовецький, *П’ятдесят поліфонічних п’єс-канонів на теми українських народних пісень [w:] Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва (зошит 5). Навчальний посібник*, ред. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2019, s. 18–95.

«переспівів» галицьких ягілок»²⁴ (2016–2017 pp.), у яких мистець вперше використав дефініцію „переспіви” для позначення окремого жанрового різновиду.

Виконавці творів М. Ластовецького стали лауреатами і призерами Міжнародних, Всеукраїнських та регіональних фортепіанних конкурсів, до програмних вимог яких входив твір сучасного композитора. Деякі твори мистець написав „на замовлення” юних піаністів та з врахуванням їхніх технічних можливостей. Зокрема, Ірині Лемех М. Ластовецький присвятив „Весняний танок”, з яким вона у 1986 р. перемогла на обласному конкурсі „Світанкові перлинки”. Яні Гордельяновій (Ващук) композитор дедиковав „Раціональні ескізи (12 п’єс в додекафонній техніці)”, виконання якого принесло піаністці у 2010 р. звання Лауреата II ступеня на VI відкритому конкурсі української фортепіанної музики імені І. Карабиця в місті Артемівську Донецької області та ін.

Останнім часом у Дрогобичі спостерігається активний фестивально-конкурсний рух, який сприяє промоції академічного музичного мистецтва й стимулює як виконавців, так і численні колективи міста. За словами Любомира Мартиніва, „[...] конкурси залучають до змагального, концертного, наукового, педагогічного процесу увесь можливий потенціал регіону, сприяють обміну досвідом, методичними й педагогічними напрацюваннями, науковими досягненнями, налагодженню творчих контактів, створюють сприятливі передумови розвитку творчості»²⁵. В місті Котермака проводяться Міжнародні, Всеукраїнські та регіональні конкурси і фестивалі різного спрямування, серед них – Регіональний конкурс молодих вокалістів імені М. Копніна (2003р., 2005 р.), конкурс піаністів імені В. Барвінського, Всеукраїнський конкурс виконавців народних інструментів імені А. Онуфрієнка, хоровий конкурс імені С. Сапруна, конкурси „Музичний талант” і „Вічний рух”, щорічний Всеукраїнський конкурс „Візерунки Прикарпаття” (з 2005 р.), щорічний Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів „Perpetuum mobile” (з 2008 р.), щорічний регіональний конкурс хорових диригентів серед студентів музичних училищ Західного регіону (з 2014 р.), фестиваль-конкурс „ARTIS SONORES”, Всеукраїнський конкурс юних музикантів „Франкове підгір’я”, Регіональний конкурс баяністів-акордеоністів ім. Віктора Чумака (з 2024 р.) та ін.; фестиваль „Струни душі нашої” (виник у 1993 р., проводився 10 разів), фестиваль дитячої пісні „Ми діти твої, Україно”, фестивалі „Молоді голоси” та „Українська музика в часі і просторі” (з 2019 р.), в рамках якого проводиться Відкритий регіональний конкурс юних піаністів

²⁴ М. Ластовецький, *Легкі фортепіанні «переспіви» галицьких ягілок* [w:] *Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва* (зошит 4). Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Профіль: фортепіано”, ред. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2018, s. 10–57.

²⁵ Л. Мартинів, *Етапи професіоналізації музичного життя Дрогобиччини.*, rozprawa doktorska, Львів 2019.

(з 2019 р.), Відкритий регіональний конкурс з музично-теоретичних дисциплін „Барвінок” (з 2021 р.), Відкритий дитячо-юнацький хоровий фестиваль-конкурс „Окрилений піснею” (з 2023 р.) та ін.

З огляду соціокультурних інспірацій можна розглядати три присвятні кантати М. Ластовецького, першовиконавцями яких стали студенти музично-освітніх закладів Дрогобича та хорові, симфонічні і церковні колективи краю. Йдеться про:

– кантату „Повернення Дрогобича”²⁶ (1999 р.) на слова Ю. Дрогобича, Федора Малицького, Романа Пастуха і М. Ластовецького для солістів, хору та симфонічного оркестру, яку композитор написав з нагоди відкриття 20 вересня 1999 року пам’ятника Ю. Дрогобичу, на якому відбулося прем’єрне виконання твору;

– кантату „Пісня про Чорновола”²⁷ (2000 р.) на слова Михайла Шалати для солістів, жіночого хору та капели бандуристів, створений з нагоди присвоєння центральній міській бібліотеці для дорослих імені Вячеслава Чорновола. Вперше твір прозвучав у день святкування міста Дрогобича 21 вересня 2000 р.;

– кантату „Псалми Давида”²⁸ (2000 р.) для солістів, мішаного і дитячого хорів та симфонічного оркестру, прем’єра якої відбулася 02 вересня 2000 р. Твір був створений на замовлення єпископа Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ Юліана Вороновського з нагоди 2000-ліття від Різдва Христового й приурочувався відкриттю в Дрогобичі пам’ятника до цієї знаменної дати.

Як музикознавець, М. Ластовецький є автором понад 90 розвідок різного спрямування. До кола його пріоритетних музикологічних зацікавлень входять питання, пов’язані з дослідженням історії української та світової музичної культури, вивченням життєтворчості її окремих постатей, теорією музики, сольфеджіо, аналізом музичних форм, інструментознавством, музичною педагогікою, методикою музичного виховання, впровадженням мультимедійних технологій у музично-освітній процес тощо.

Дидактичною спрямованістю відзначаються наступні музикознавчі праці М. Ластовецького:

навчальні посібники – „Завдання і методичні рекомендації по розвитку творчих навичок учнів на уроках сольфеджіо (для музичних училищ)”²⁹ (Київ,

²⁶ М. Ластовецький, *Повернення Дрогобича. Кантата для солістів, хору та симфонічного оркестру на слова Юрія Дрогобича, Федора Малицького, Романа Пастуха, Миколи Ластовецького. Партитура: навчальний посібник*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2021.

²⁷ М. Ластовецький, *Пісня про Чорновола (слова М. Шалати). Кантата для солістів, жіночого хору та капели бандуристів*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2006.

²⁸ М. Ластовецький, *Псалми Давида. Кантата для солістів, мішаного і дитячого хорів та симфонічного оркестру. Партитура. Навчальний посібник*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2021.

²⁹ М. Ластовецький, *Завдання і методичні рекомендації по розвитку творчих навичок учнів на уроках сольфеджіо (для музичних училищ). Навчальний посібник*, Київ 1986.

1986 р.), „З досвіду викладання музично-історичних та музично-теоретичних предметів в музичному училищі”³⁰ (Дрогобич, 2007 р.), „Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів”³¹ (у співавторстві з М. Ярком і М. Каралюсом) (Дрогобич, 2016 р.), навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Методика музичного виховання” „Шкільний пісенний репертуар. V – VI клас”³² (у співавторстві з І. Матійчин) (Дрогобич, 2017 р.);

методичні праці — методичні зауваження до першого зошита фортепіанних п’єс для дітей та юнацтва³³ (Львів, 2007 р.), методична розробка „До питання впровадження комп’ютерних технологій в інструментознавстві та інструментуванні”³⁴ (Дрогобич, 2012 р.), методичні рекомендації до навчально-методичних посібників „Жниварські пісні. Українські народні пісні в опрацюванні для мішаного хору без супроводу”³⁵ (Дрогобич, 2015 р.), „Мелодії смутку і надій (цикл п’єс для жіночого хору без супроводу)”³⁶ (Дрогобич, 2016 р.), „Жниварські пісні. Зошит 2 (для жіночого хору без супроводу)”³⁷ (Дрогобич, 2019 р.);

статті — „Деякі питання методики викладання предмету «Інструментознавство» та «Читання партитур»”³⁸ (Дрогобич, 2007 р.), „Актуальні

³⁰ М. Ластовецький, *З досвіду викладання музично-історичних та музично-теоретичних предметів в музичному училищі. Навчальний посібник*, Дрогобич 2007.

³¹ М. Ластовецький, М. Ярком, М. Каралюсом, *Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Навчальний посібник*, Дрогобич 2016.

³² М. Ластовецький, І. Матійчин, *Шкільний пісенний репертуар. V–VI клас: навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Методика музичного виховання”*, Дрогобич 2017.

³³ М. Ластовецький, *Методичні зауваження [w:] Микола Ластовецький. Фортепіанні п’єси для дітей та юнацтва: Навчальний посібник, зошит 1*, Львів 2007, s. 5–6.

³⁴ М. Ластовецький, *До питання впровадження комп’ютерних технологій в інструментознавстві та інструментуванні. Методична розробка*, Дрогобич 2012.

³⁵ М. Ластовецький, *Методичні рекомендації [w:] Микола Ластовецький. „Жниварські пісні”. Українські народні пісні в опрацюванні для мішаного хору без супроводу: навчально-методичний посібник*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2015, s. 59–84.

³⁶ М. Ластовецький, *Методичні рекомендації [w:] Микола Ластовецький. Мелодії смутку і надій (цикл п’єс для жіночого хору без супроводу): навчально-методичний посібник*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2016, s. 58–74.

³⁷ М. Ластовецький, *Методичні рекомендації [w:] Микола Ластовецький. Жниварські пісні. Зошит 2 (для жіночого хору без супроводу): навчально-методичний посібник*, ред. Л. Ластовецька, Дрогобич 2019, s. 115–138.

³⁸ М. Ластовецький, *Деякі питання методики викладання предмету „Інструментознавство” та „Читання партитур” [w:] З досвіду викладання музично-історичних та музично-теоретичних предметів в музичному училищі*, ред. М. Ластовецький, Дрогобич 2007, s. 61–65.

проблеми підготовки музикантів-фахівців для сучасної вищої школи”³⁹ (Сімферополь, 2012 р.), „Форма варіацій у музиці класико-романтичного періоду”⁴⁰ (Дрогобич, 2016 р.), „Музична освіта сьогодення у національному вимірі”⁴¹ (Дрогобич, 2016 р.), „Деякі зауваги щодо функціонування музичних освітніх закладів України на сучасному етапі”⁴² (Львів, 2019 р.), „Сучасні засади підготовки теоретиків у фаховій передвищій музичній освіті”⁴³ (Львів, 2020 р.), „Впровадження мультимедійних технологій в музично-освітній процес”⁴⁴ (Ужгород, 2020 р.), „Актуальні проблеми викладання фахових дисциплін студентам виконавських спеціальностей музичних закладів вищої освіти”⁴⁵ (Дрогобич, 2022 р.).

Отже, реляція композитора і музикознавця у дидактичному вимірі творчості М. Ластовецького найбільш виразно проявляється у контексті музичної інфраструктури Дрогобича, його мистецьких традицій і соціокультурних потреб. Дидактична спрямованість творчості мистця пов’язана не лише з його педагогічною діяльністю та функціонуванням музично-освітніх закладів міста, але ширше, прямо чи опосередковано вона віддзеркалює виконавські, гастрольно-концертні, фестивальні, суспільно-громадські, музично-видавничі, культурно-організаційні потреби краю.

³⁹ М. Ластовецький, *Актуальні проблеми підготовки музикантів-фахівців для сучасної вищої школи* „Таврійські студії. Мистецтвознавство. Культурологія” 2012, nr 1 s. 57–65.

⁴⁰ М. Ластовецький, *Форма варіацій у музиці класико-романтичного періоду*, „Молодь і ринок: Щомісячний науково-педагогічний журнал” 2016, nr 7 (138), (липень), s. 98–102, http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2016_7_22 (07.02.2024).

⁴¹ М. Ластовецький, *Музична освіта сьогодення у національному вимірі* [w:] *Матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції „Хорове мистецтво України та його подвижники”* (м. Дрогобич, 20-21 жовтня 2016), red. І. Бермес, В. Полюга, Дрогобич 2016, s. 216–222, <http://dspu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/xorove-mystectvo-ukrayiny-ta-jogo-podvizhnyky20.10-2016.pdf> (11.01.2024).

⁴² М. Ластовецький, *Деякі зауваги щодо функціонування музичних освітніх закладів України на сучасному етапі* [w:] *Мистецька культура: історія, теорія, методологія: тези доповідей VII Міжнародної наукової конференції* (Львів, 30 вересня 2019 р.), red. О. Осадця, Л. Купчинська, Львів 2019, s. 83–85.

⁴³ М. Ластовецький, *Сучасні засади підготовки теоретиків у фаховій передвищій музичній освіті* [w:] *Мистецька культура: історія, теорія, методологія: тези доповідей VIII Міжнародної наукової конференції* (Львів, 20 листопада 2020), red. Л. Купчинська, О. Осадця, Львів 2020, s. 52–54.

⁴⁴ М. Ластовецький, *Впровадження мультимедійних технологій в музично-освітній процес* [w:] *У діалозі з музикою: Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції* (Ужгород, 30 квітня–1 травня 2020 р.), Ужгород 2020, s. 148–150.

⁴⁵ М. Ластовецький, Л. Ластовецька, С. Соланський, *Актуальні проблеми викладання фахових дисциплін студентам виконавських спеціальностей музичних закладів вищої освіти* [w:] *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, red. М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря, Дрогобич 2022, nr 47, t. 2, s. 12–17.

Bibliografia

- Ластовецький М., *Актуальні проблеми підготовки музикантів-фахівців для сучасної вищої школи*, „Таврійські студії. Мистецтвознавство. Культурологія”, 2012, nr 1, s. 57–65.
- Ластовецький М., *Бог. Україна: слава Україні! – Героям слава! Народ. Вибрані хорові твори для різних виконавських складів з супроводом та без супроводу. Нотне видання*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2024.
- Ластовецький М., *Contra spem spero! (жіночі хори без супроводу на слова Лесі Українки): навчальний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2018.
- Ластовецький М., *Впровадження мультимедійних технологій в музично-освітній процес [w:] У діалозі з музикою: Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції (Ужгород, 30 квітня–1 травня 2020 р.)*, Ужгород 2020, s. 148–150.
- Ластовецький М., *Деякі зауваги щодо функціонування музичних освітніх закладів України на сучасному етапі [w:] Мистецька культура: історія, теорія, методологія: тези доповідей VII Міжнародної наукової конференції (Львів, 30 вересня 2019 р.)*, red. О. Осадця, Л. Купчинська, Львів 2019, s. 83–85.
- Ластовецький М., *До питання впровадження комп'ютерних технологій в інструментознавстві та інструментуванні. Методична розробка*, Дрогобич 2012.
- Ластовецький М., *З досвіду викладання музично-історичних та музично-теоретичних предметів в музичному училищі. Навчальний посібник*, Дрогобич 2007.
- Ластовецький М., *Завдання і методичні рекомендації по розвитку творчих навичок учнів на уроках сольфеджіо (для музичних училищ). Навчальний посібник*, Київ 1986.
- Ластовецький М., *Кожна квітка – пісня Україні. Твори для дитячого хору: навчальний посібник*, red. Л. Ластовецька, М. Ластовецький, Дрогобич 2022.
- Ластовецький М., *Легкі фортепіанні «переспіви» галицьких ягілок [w:] Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва (зошит 4). Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Профіль: фортепіано”*, red. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2018, s. 10–57.
- Ластовецький М., Ярмо М., Каралюс, М., *Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Навчальний посібник*, Дрогобич 2016.
- Ластовецький М., Матійчин, І., *Шкільний пісенний репертуар. V – VI клас: навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Методика музичного виховання”*, Дрогобич 2017.
- Ластовецький М., *Мелодії смутку і надій (цикл п'єс для жіночого хору без супроводу на слова Лесі Українки): навчально-методичний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2016.
- Ластовецький М., *Методичні зауваження [w:] Микола Ластовецький. Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва: Навчальний посібник*, зошит 1, Львів 2007, s. 5–6.
- Ластовецький М., *Методичні рекомендації [w:] Микола Ластовецький. Жниварські пісні. Зошит 2 (для жіночого хору без супроводу): навчально-методичний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2019, s. 115–138.
- Ластовецький М., *Методичні рекомендації [w:] Микола Ластовецький. „Жниварські пісні”. Українські народні пісні в опрацюванні для мішаного хору без супроводу: навчально-методичний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2015, s. 59–84.
- Ластовецький М., *Методичні рекомендації [w:] Микола Ластовецький. Мелодії смутку і надій (цикл п'єс для жіночого хору без супроводу): навчально-методичний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2016, s. 58–74.
- Ластовецький М., *Музична освіта сьогодні у національному вимірі [w:] Матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції „Хорове мистецтво України та*

- його подвижники" (м. Дрогобич, 20–21 жовтня 2016), red. І. Бермес, В. Полюга, Дрогобич 2016, s. 216–222, <http://dspu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/xorove-mystectvo-ukrayiny-ta-jogo-podvyzhnyky20.10-2016.pdf> (11.01.2024).
- Ластовецький М., *Не забудь юних днів. Хори на вірші І. Франка: навчальний посібник*, red. Н. Синкевич, Дрогобич 2017.
- Ластовецький М., *П'ятдесят поліфонічних п'єс-канонів на теми українських народних пісень [w:] Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва (зошит 5). Навчальний посібник*, red. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2019, s. 18–95.
- Ластовецький М., *Пісня про Чорновола (слова М. Шалати). Кантата для солістів, жіночого хору та капели бандуристів*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2006.
- Ластовецький М., *Повернення Дрогобича. Кантата для солістів, хору та симфонічного оркестру на слова Юрія Дрогобича, Федора Малицького, Романа Пастуха, Миколи Ластовецького. Партитура: навчальний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2021.
- Ластовецький М., *Поетика. Мішані хори без супроводу на слова Максима Рильського: навчальний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2020.
- Ластовецький М., *Псалми Давида. Кантата для солістів, мішаного і дитячого хорів та симфонічного оркестру. Партитура. Навчальний посібник*, red. Л. Ластовецька, Дрогобич 2021.
- Ластовецький М., *Раціональні ескізи (12 п'єс в додекафонній техніці) [w:] Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва (зошит 4). Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Профіль: фортепіано”*, red. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2018, s. 78–128.
- Ластовецький М., *Сучасні засади підготовки теоретиків у фаховій передвищій музичній освіті [w:] Мистецька культура: історія, теорія, методологія: тези доповідей VIII Міжнародної наукової конференції (Львів, 20 листопада 2020)*, red. Л. Купчинська, О. Осадця, Львів 2020, s. 52–54.
- Ластовецький М., *Українські народні пісні для хору (із записів Івана Франка): навчальний посібник*, red. Н. Синкевич, Дрогобич 2018.
- Ластовецький М., *Форма варіацій у музиці класико-романтичного періоду*, „Молодь і ринок: Щомісячний науково-педагогічний журнал” 2016, nr 7 (138), (липень), s. 98–102, http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2016_7_22 (07.02.2024).
- Ластовецький М., *Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва (зошит 2). Навчальний посібник з навчальної дисципліни „Основний музичний інструмент (фортепіано)”*, red. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2015.
- Ластовецький М., *Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва (зошит 3). Навчальний посібник з навчальної дисципліни „Основний музичний інструмент (фортепіано)”*, red. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2016.
- Ластовецький М., *Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва (зошит 4). Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни „Профіль: фортепіано”*, red. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2018.
- Ластовецький М., *Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва (зошит 5). Навчальний посібник*, red. Л. Філоненко, З. Ластовецька-Соланська, Дрогобич 2019.
- Ластовецький М., *Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва. Зошит 1. Навчальний посібник*, Львів 2007.
- Ластовецький М., *Чоловічі хори без супроводу на слова Віктора Романюка*, Тернопіль 2002, 24 s.
- Ластовецький М., *Чотири мішані хорові твори без супроводу на слова Петра Перебийноса*, Тернопіль 2002.
- Ластовецький М., *Деякі питання методики викладання предмету „Інструментознавство” та „Читання партитур” [w:] 3 досвіду викладання музично-історичних та музично-теоретичних предметів в музичному училищі*, red. М. Ластовецький, Дрогобич 2007, s. 61–65.

- Ластовецький М., Ластовецька Л., Соланський С., *Актуальні проблеми викладання фахових дисциплін студентам виконавських спеціальностей музичних закладів вищої освіти* [w:] *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, red. М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря, Дрогобич 2022, nr 47, t. 2, s. 12–17.
- Мартинів Л., *Етапи професіоналізації музичного життя Дрогобиччини*, rozprawa doktorska, Львів 2019.

THE RELATION BETWEEN COMPOSER AND MUSICOLOGIST IN MYKOLA LASTOVETSKYI'S DIDACTIC WORK

Abstract

The compositional creativity and musicological works of the modern Ukrainian composer, pedagogue, scientist and music-social activist Mykola Lastovetskyi demonstrate a relation with the socio-cultural needs of both the globalized musical setting and the regional environment on the example of Drohobych, the city of Lviv region, with its developed cultural and artistic traditions and established musical infrastructure. The didactic orientation of a significant part of the artist's compositional and musicological work, which appeared in the context of the pedagogical work of M. Lastovetskyi in two leading educational centers of the region – the Drohobych Musical Professional College named after V. Barvinskyi and the Drohobych State Pedagogical University named after I. Franko is noted. The didactic works of the artist include studies devoted to harmony, musical pedagogy, methods of musical education, music theory, analysis of musical forms, solfeggio, instrumental science, application of the latest technologies in the musical and educational process, etc. In general, most of M. Lastovetskyi's works of, created in Drohobych, can be viewed through the prism of didactic intentions and social demands of the local socio-cultural environment. The composer received orders for the creation of compositions of a certain genre or direction both from the community of the city, church, theater, and from specific performers or teachers. The didactic orientation of the artist's compositional and musicological work is not only related to his pedagogical activities and the functioning of the city's musical and educational institutions, but more broadly, directly or indirectly, it reflects performing, touring-concert, competitive, festival, social-public, musical-publishing, cultural and organizational needs of the region.

Keywords: relation, composer's creativity, musicological work, didactic orientation, local environment, music education